

Position paper Rondetafel

Verdienmodel agrarische ondernemers (17 maart 2022)

Producenten Organisatie Varkenshouderij

De POV is op 17 december 2014 op grond van de Regeling producenten- en brancheorganisaties, door de minister van Economische Zaken erkend als producentenorganisatie. Varkenshouders zijn lid geworden van een producentenorganisatie. Sinds 1 januari 2018 is belangenbehartiging daar aan toegevoegd. POV vertegenwoordigt ongeveer 70% van de varkenshouders en varkensproductie in Nederland. POV heeft groot draagvlak onder haar leden en is volwaardig gesprekspartner in de keten, voor Ministeries, politiek en maatschappij.

De rol van een PO

Naast belangenbehartiger is POV een Producenten Organisatie. Wij mogen met onze erkenning namens onze varkenshouders handelen op de markt, en hebben meer ruimte in het kader van mededinging. POV werkt aan versterking van ketens, betere positie van boeren in de keten en zeggenschap aan tafel. Naast organiseren en faciliteren van varkenshouders, hoort er ook een betere informatiepositie bij. Zo hebben wij voor varkenshouders al verschillende instrumenten ontwikkeld die meer inzicht geven in de markt, prijzen, aanbod en verwerking, etc. Verruiming van de mogelijkheden en bescherming van positie van boeren in de keten is daarbij onze grote wens.

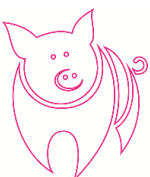
Huidig verdienmodel Nederlandse varkenshouders

Op dit moment worden de randvoorwaarden van productie en afzet bepaald door andere ketenschakels, plus de situatie op de wereldmarkt en de invloed van varkenshouders hierop is zeer gering. Deze situatie beperkt het vermogen van varkenshouders om echt te werken aan een duurzamer verdienmodel en een betere productie(omgeving) voor mens, dier en planeet. In een overspannen markt zien we dat de grootste verliesposten bij de varkenshouder terechtkomen. De tussenschakels verdienen wellicht minder, echter zij berekenen de extra kosten of verhoogde verliezen door aan de schakel die onder hen komt. En de boer is daarbij altijd de sluitpost waar alles samenkomt. Veel bestaande initiatieven bij het ontwikkelen van nieuwe verdienmodellen komen niet van de primaire producent, maar van tussen- of eindschakels in de varkensvleesketen. Hierbij trekken varkenshouders vaak alsnog aan het kortste eind, kunnen niet voldoende meedenken en het belangrijkste: hebben geen zeggenschap.

Verandering van het huidige verdienmodel

POV wil met samenwerkende varkenshouders een duurzamer verdienmodel ontwikkelen, waar de varkenshouders zeggenschap in de varkensvleesketen hebben. In dit verdienmodel worden de opbrengsten en risico's in de varkensvleesketen structureel eerlijker verdeeld. Dit moet leiden tot een betere en stabielere varkensprijs (zonder hoge pieken en diepe dalen) voor de primaire producent (de varkenshouder) en daarmee meer zekerheden onder een bedrijf. Deze kan dan makkelijker en beter de vertaalslag naar een duurzamer houderijsysteem maken. Investerings worden daarmee financierbaar en terug te verdienen.

Varkenshouders zien absoluut mogelijkheden voor verbetering van het verdienmodel en een verdere verduurzaming van de productie van varkensvlees. De varkenshouders willen daarin dan ook (mede)verantwoordelijkheid nemen door zelf de regie te pakken en daarbij samen te werken met

nodige partners, van slachterij tot en met de slagerijen, supermarkten, groothandel of horeca, tot aan de consument. POV wil hier aan mee werken, met de nodige hulp van de overheid. Boeren hebben meer steun en bescherming nodig om de stap te maken.

De rol van data

Data is ontzettend waardevol. Niet alleen om besluiten te nemen, maar vooral ook om voorbereid te zijn op veranderingen in de toekomst. Voor de varkenshouderij valt hierin nog veel te verbeteren en optimaliseren. Gebruik en delen van data moet leiden tot snelheid, efficiëntere, transparante en veilige ketens. Data delen en toepassen valt in de praktijk nog tegen, omdat geen enkele partij overzicht heeft over de hele keten. Inefficiënte processen blijven daardoor onzichtbaar. Data is van belang bij nieuwe technologie, wet- en regelgeving, veranderingen in de markt en verschuivende eisen van consumenten.

POV heeft een data strategie ontwikkeld. Voor een toekomstbestendige bedrijfsvoering, goede positie van boeren in de keten en gezond en veilig varkensvlees op tafel bij consumenten. Daarbij zijn de uitgangspunten:

- Data is en blijft van de boer.
- Delen van data alleen met toestemming.
- Delen van data moet toegevoegde waarde opleveren (informatie, kostenbesparing, kwaliteit, prijs, etc.), oftewel **'business is in de lead'**.

Data en digitalisering is een belangrijk onderdeel binnen de ontwikkeling van Holland Varken. Samen met ketenpartners werken we aan 1 kwaliteitslabel voor het Nederlandse varken en het Nederlandse varkensvlees. Blockchain technologie is daar onderdeel van. Holland Varken staat voor een nationaal en internationaal toonaangevend merk, wat garant staat voor gezondheid, veiligheid en duurzaamheid.

Plan en doelstellingen POV

De varkenshouder dient een volledige sparringpartner te zijn en naast de overige ketenschakels (zoals handelaar, slachterij/vleesverwerker en grossiers/retail) te staan. POV zet marktclusters op en helpt bestaande groepen versterken. Naar wens van en in overeenstemming met de deelnemende varkenshouders en de betrokken ketenpartijen wordt dit verder vorm gegeven. Dit alles is in lijn met het Actieprogramma Vitalisering Varkenshouderij (www.vitalevarkenshouderij.nl).

Varkenshouders dienen in de betreffende productieketen betrokken te zijn bij (geïnformeerd te worden en mee te praten over) de volgende onderwerpen:

- Aanpassen van criteria.
- Prijsvorming.
- Data delen en de waarde daarvan.
- Kostentoerekening.
- Promotie en communicatie.
- Productontwikkeling.

Met clusters van varkenshouders wordt er gestreefd naar:

- Sterkere en verbeterde samenwerking in de hele varkensvleesketen.
- Verdere verduurzaming van de varkensvleesketen en varkensvlees.
- Transparante prijsvorming en margeverdeling in de keten.
- Samenwerking en medezeggenschap in ketenverband.
- Een eerlijke positie voor de varkenshouder in de keten.
- Ontwikkeling van ondernemerschap.

POV wil ten behoeve van samenwerking en verduurzaming werken aan:

- Ontwikkeling van formats en blauwdrukken voor andere ketens.
- Gezamenlijke afzet producten door deelnemers clusters.
- Monitoren van vraag en aanbod binnen de keten.
- Door ontwikkelen productiemonitor en prijsindex.
- Productontwikkeling.
- Ontwikkeling van instrumenten ten behoeve van:
  - Inwinnen en delen van marktinformatie.
  - Dataverzameling, data-analysering en terugkoppeling.
  - Benchmarks in de clusters en (waar mogelijk) over de clusters heen.

Met een goede samenwerking in ketenverband kan er beter gewerkt worden aan verduurzaming in de varkenshouderij. Alle ketenschakels zijn dan immers vertegenwoordigd én hebben zeggenschap. De verduurzamingswensen vanuit de consument kunnen sneller en beter worden vertaald naar productontwikkeling en de productie zelf. Voor een duurzame toekomstbestendige sector is een goed verdienmodel van groot belang. Zonder marges in de primaire sector is er immers geen toekomst.

Ten slotte

Er wordt veel gesproken over een beter verdienmodel voor boeren, maar het wordt tijd dat we er daadwerkelijk werk van maken. Faciliteer boeren en netwerken van boeren om hun positie te versterken. Geef ruimte aan Producenten Organisaties en steun ontwikkelingen zoals die van de POV met middelen en beleid. Geef ruimte in het kader van mededinging om een daadwerkelijke stap te kunnen maken.

Voor vragen kunt u contact opnemen met voorzitter POV, Linda Verriet (lverriet@pov.nl /0622213982).